

Jessup 2000: Fiktivní soudní spor před Mezinárodním soudním dvorem v Haagu

L. Baudysová, P. Kutálková, R. Vinklerová, L. Bortel a G. Brenka*

Ve dnech 1. – 7. 4. 2001 proběhlo ve Washingtonu mezinárodní kolo soutěže z oblasti mezinárodního práva Philip C. Jessup Law Moot Court Competition, která se koná každoročně od roku 1959, v současné době patří mezi největší a nejprestižnější soutěže tohoto typu na světě a stále se rozrůstá. Tento rok se mezinárodního kola zúčastnilo 69 týmů z více než 50 zemí. Letos se mezi nimi poprvé objevil i tým Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, a to ve složení Lucie Baudysová, Petra Kutálková, Renata Vinklerová, Lukáš Bortel a Gabriel Brenka (všichni 4. ročník).

Jessup Moot Court probíhá jako fiktivního soudní spor mezi státy řešený mezinárodním soudním dvorem v Haagu. Senáty soudu jsou obsazeny právníky zabývajícími se mezinárodním právem a vysokoškolskými pedagogy z různých zemí.

Letošní případ zahrnoval problematiku změny státní hranice v důsledku posunu hraniční řeky, těžby na volném moři, terorismu, možné vojenské agrese a extradice. Jednalo se o spor mezi královstvím Merapi a republikou Erebus, sdílejícími společnou hranici, tvořenou řekou Krakatoa, která však v důsledku hurikánů značně změnila svůj tok. Na základě tohoto posunu vznesl Erebus nárok na území mezi starým a novým korytem, původně náležející Merapi. Na spornou otázku bylo nutno nahlížet v kontextu s principy avulze a akrescence, interpretace mezistátní smlouvy z pohledu Vídeňské úmluvy, zvykového práva a judikatury Mezinárodního soudního dvora.

Zhoršené vztahy mezi oběma státy dále poškodila

skutečnost, že republika Erebus vybudovala 500 mil od pobřeží Merapi mobilní těžební plošinu pro podmořskou těžbu nerostů, imatrikulovanou v Erebusu, o které se světoví vědci a Merapi domnívali, že ohrožuje životní prostředí v okolních vodách. Vzhledem k závislosti ekonomiky Merapi na rybolovu z těchto oblastí, pokusilo se Merapi zabránit těžbě diplomatickými protesty u OSN, avšak bez úspěchu.

Krátce před zahájením těžby byla plošina těžce poškozena výbuchem. Akci provedla skupina ochránců životního prostředí, jejichž hnutí je registrováno v Merapi, a které krátce před touto událostí obdrželo od vlády Merapi dotaci ve výši \$ 100 000, což bylo potvrzeno během interpelací vlády místním parlamentem. Členové skupiny byli občany Merapi a třetích států.

Na výše popsany čin bylo možno nahlížet jako na teroristický útok, tvůrci případu byl však v této souvislosti nadnesen i článek 51 Charty OSN a analogie hrožících škod a ozbrojeného útoku. I v případě, že by byl akceptován argument analogie s ozbrojeným útokem – i když se tak doposud nikdy v minulosti nestalo – zůstává zde fakt uskutečnění akce nikoliv státem, ale soukromou skupinou, na kterou se tento článek nevztahuje.

Erebus v reakci na útok požadoval vydání pachatelů činu k potrestání. Zainteresované státy mezi sebou neměly uzavřenu extradiční smlouvu a extradice obvykle probíhala na principu vzájemnosti. V tomto případě však Merapi extradicí odmítlo s odůvodněním, že v souladu s respektovanými zásadami mezinárodního práva nevydává pachatele politických trestných

* L. Baudysová, P. Kutálková, R. Vinklerová, L. Bortel, G. Brenka, studenti Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

činů, o který dle Merapi šlo (pokud by nebyla uzvána sebeobrana), ani své vlastní občany.

Soutěž jako taková je rozdělena do dvou kol – národního a mezinárodního. Každý tým musí nejprve ve svých dvou písemných podáních obhájit stanoviska *navrhovatele i odpůrce*. Jak v národním, tak i mezinárodním kole potom tým vystupuje dvakrát v pozici navrhovatele a dvakrát v postavení odpůrce. Zástupci obou stran jsou vystaveni mnohdy velmi náročným otázkám soudního senátu v průběhu jednání, které trvá 90 minut. Jednacím jazykem je angličtina.

Organizátoři připravili účastníkům soutěže také bohatý doprovodný program, zahrnující například recepci na Georgetown University Law Institute, National Ball, závěrečný ples, volný přístup na výroční konferenci Americké společnosti pro mezinárodní právo (ASIL) a možnost využití knihovny Georgetown University.

Zároveň bychom tímto chtěli velmi poděkovat děkanovi PrF MU doc. Svatoňovi, bývalému děkanovi prof. Bejčkovi a doc. Jílkovi z katedry mezinárodního práva za podporu naší účasti v soutěži. Další poděkování patří sponzorům PricewaterhouseCoopers a.s., Sdružení auditorů Zlín s.r.o., Aviation Service a.s., Česká advokátní komora, Hamag, s.r.o., ZPS-Energetika a.s.

Na závěr nezbývá než dodat, že soutěž byla pro nás velmi poučná a inspirativní, získali jsme množství cenných zkušeností, které, jak doufáme, budeme moci využít i v budoucnosti. Doufáme, že v příštích letech se bude soutěže tým z právnické fakulty MU účastnit pravidelně.

PRICEWATERHOUSECOOPERS